

VI.

Враня.

„Името Враня, дадено на областъ край Българска Мо-
рава, се споменува най-първо прѣзъ 1093 г., когато рашкиятъ
жупанъ Вуканъ воювалъ съ гърцитѣ и слѣзълъ до Скопие,
Пологъ и до Вранско. Враня като село е помената едва
прѣзъ царуването на Стефана Дечански (1321—1331), който
подарява на хилендарския манастиръ черква св. Никола въ
село Враня. По-късно, прѣзъ 1423 г., Кесаръ Углеша, гос-
подаръ на Враня, Иногощъ и Прѣшово, подновява старата
Стефанова грамота и дарява на Хилендаръ черква св. Никола
у Вранню, тако и селенъ Вранемъ. Кога и какъ Враня е била
причислена къмъ кюстендилския санджакъ, не се знае. Първо
извѣстие за градъ и укрѣпление Враня (Vraïne . . . ein Schloss
und Statt ist) ни дава пѣтникътъ Курипешичъ отъ 1530 г.
Хаджи Калфа бѣлѣжи за града слѣдното: „Уйварина (Ива-
рина, Враня), два деня западно отъ Кюстендилъ, а единъ
добъръ день отъ Скопие, се намира въ политѣ на плани-
ната Карадагъ, далечъ отъ Цариградъ 16 деня пѣтъ. Тука
сж прочутитѣ желѣзни руди Власина, отъ които се правятъ
прѣвзходни сѣкири и оржия“¹⁾.

Старото име на града е Голубинъ, наричанъ още и Ве-
рания, изговаряно подигравателно отъ турцитѣ Веранія²⁾.

¹⁾ Йор. Ивановъ, Сѣверна Македония, стр. 191.

²⁾ В. Право, г. V, бр. 33, стр. 135 отъ 12 окт. 1870. За името Голубинъ
вижъ също — Ал. С. Јовановић, Враня и њено помаравле. Дело, кн. 19, отъ 1898 г.,
стр. 260. Изглежда, името Голубинъ да е измислено въ послѣшно врѣме отъ рев-
ностни сѣрби, които сж искали чрѣзъ него да докажатъ на вранци, че сж по произ-
ходъ сѣрби. Ето раскритието на тази мистификация, съобщено отъ Јован Х. Василе-
вић, споредъ разказа на вранския жител х. Ристо:

„Ми ни смо знали да је се Вранѣ и када друкчије звало него *Вранѣ*, али
нам учени људи причаху да је се Вранѣ звало *Голубинѣм*. — Беше то за маџарске
буне, 1848. године, када се ја и још неколико вранѣзница, трговачким послом, на-
босно у Београду. У истом хану у коме бесмо ми, беше и неколико „*Панчевчанѣ*“.
Упознавши се са њима, рекосмо им да смо „из Вранѣ“. На то ће један од њих
приметити, да то није Вранѣ него да је то Голубинѣ. Ми стадасмо доказивати да се